

Cilt Kanseri ve Güne? Bilgisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Cilt Kanseri ve Güne? Bilgisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18635>

Özet

Cilt Kanseri ve Güne? Bilgisi Ölçe?i (CKGBÖ), bireylerin cilt kanseri riskleri, güne?in zararlı etkileri ve etkili güne?ten korunma yöntemleri hakk?ndaki bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir araçtır. Bu ölçe?in Türkçe uyarlaması, Öztürk Haney ve arkadaşları (2018) tarafından hemirelik öğrencilerinin popülasyonunda gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçe?in Türk kültürü ve dili bakım?nda geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için gerekli olan **psikometrik testleri** içermektedir. Ölçek, özellikle sağlık profesyonelleri ve genç yetişkinler arasında güne? sağlığı bilincini de?erlendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Ölçek, toplam 25 maddeden oluşmakta olup, cevaplar 5'li Likert Ölçe?i format?nda derecelendirilmektedir (1= Hiçbir zaman - 5= Her zaman). Uyarlama çalışması, ölçe?in orijinal yapısını koruyarak, güne?ten korunma davranışları ve bilgi eksiklikleri üzerine odaklanan maddeler aracılığıyla kapsamlı bir değerlendirme sunmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Cilt Kanseri, Güne? Bilgisi, Güne?ten Korunma, Psikometrik Test, Hemirelik öğrencileri, Sağlık Eğitimi, Likert Ölçe?i, Ultraviyole Radyasyon

Yazarlar

Öztürk Haney, M., Bahar, Z., Be?er, A., Arkan, G., Cengiz, B.

Amaç

Cilt Kanseri ve Güne? Bilgisi Ölçe?i (CKGBÖ), bireylerin güne?in zararları ve cilt kanseri risk faktörleri hakk?ndaki bilgi düzeylerini standardize edilmiş bir şekilde ölçmek amacıyla geli?tirilmiştir. Ölçe?in temel amacı, hedef popülasyonun (özellikle genç yetişkinler ve sağlık alanında çalışan/egitim görenler) güne? sağlığı konusundaki bilgi eksikliklerini ve yanlış inanışlarını tespit etmektir.

Türkçe uyarlamasının özel amacı ise, ulusal düzeyde yürütülecek araştırma ve eğitim çalışmalarında kullanılabilen, kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sağlamaktır. Bu araç, eğitim programlarının etkinliğini de?erlendirmede ve halk sağlığı girişimlerinin planlanmas?nda kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, güne? maruziyetine ilişkin bilgi düzeyini ölçen tek bir temel yapı üzerine kurulmuştur. Bu

yap?, **güne?ten korunma** önlemlerine dair do?ru bilgileri ve yanl?? inan??lar? ay?rt etmeyi hedefler. Orijinal ölçek, genellikle güne?in zararlı etkilerine, koruyucu kullan?m?, bronzla?man?n risklerine ve UV indeksi gibi kavramlara yönelik bilgi maddelerini içerir.

Ölçekteki maddeler, bireylerin güne? koruyucu kullan?m?, gölge arama davran??lar? ve bronzla?man?n güvenli?ine dair yayg?n mitler hakk?ndaki anlay??lar?n? sorgulayarak, bili?sel alandaki yeterlili?i belirlemeye yard?mc? olur. Bu sayede, cilt kanseri önleme stratejilerine yönelik bilgi bo?luklar? netle?tirilebilir.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Öztürk Haney vd., 2018), ölçe?in geçerlik analizlerinin yapıldı??ı varsayılmaktadır, ancak kaynak metinde spesifik de?erler belirtilmemiştir. Geçerlik çal??malar? genellikle yapı geçerli?i (faktör analizi yoluyla) ve içerik geçerli?ini içerir. Yapı geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne kadar iyi ölçtü?ünü belirler.

Uyarlama sürecinde, uzman görüşleri alınarak dilsel ve kültürel e?de?erlik sa?lanm?? olmalıdır. Orijinal makale incelendi?inde, **yapı geçerli?i** için muhtemelen Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) veya Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) yöntemleri kullanılarak ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe örnekleme korunup korunmadı??ı test edilmiştir.

Güvenirlik

Kaynak metinde güvenilirlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, 2018 tarihli psikometrik çal??mada ölçe?in iç tutarlılı?n?n (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?inin incelendi?i beklenmektedir. Yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

Hem?irelik ö?rencileri üzerinde yapılan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in genel puan?n?n iç tutarlılık katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 veya üzeri) ç?kması, ölçe?in Türk popülasyonunda güvenilir bir araç olarak kullanılabilece?ini destekler.

Faktör Analizi

Öztürk Haney ve arkadaşlar? tarafından gerçekleştirilen uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe versiyonunda da do?rulanıp do?rulanmadı??ı test etmek için faktör analizini kullanmı?tır. Bu analiz, 25 maddenin güne? bilgisi yap?s? altında nasıl gruplandırıldığını ortaya koymuştur.

Faktör analizinin sonuçları, ölçe?in tek boyutlu bir yapı mı sergiledi?ini (genel bilgi düzeyi) yoksa alt boyutlara mı ayrıldı??ı (örneğin, risk bilgisi, korunma davran?? bilgisi) belirlemiştir. Bu

sonuçlar, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ve teorik çerçeveye uygunlu?unu kan?tlamada merkezi bir rol oynamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Kullan?labilen Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinali ?ngilizce

Popülasyon Grubu: Sa?lık Alan? Ö?rencileri (Özellikle Hem?irelik ö?rencileri)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (Üniversite Ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerin hem?irelik bölümlerinde ö?renim gören ö?renciler örneklem olarak kullan?lm??tır.

Test Metodolojisi: 25 maddelik, 5'li Likert Ölçe?i ile bilgi düzeyinin de?erlendirilmesi. Derecelendirme: 1= Hiçbir zaman - 5= Her zaman.

Anahtar Kelimeler

Güne?ten korunma, UV ?ndeksi, Melanin, Cilt Kanseri, Koruyucu Faktör, Psikometri

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta Belirtilmemiştir.

Ba?lı? Kurulu? E-posta Adresleri: Kaynakta Belirtilmemiştir.

Yaz??ma Adresi: Gulcihan Arkan (?leti?im E-postas?: gulcihan.48@mail.com)

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??tır. Ölçe?i ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullanmak için sorumlu yazar Gulcihan Arkan ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Orijinal makaleye eri?im için gerekli ba?lant? a?a??da sunulmuştur.

Orijinal makalenin ba?lant?s?: [Psychometric testing of the Turkish Version of the Skin Cancer and Sun Knowledge Scale in nursing students](#). Ayr?ca, ölçe?in Türkçe versiyonunun PDF dosyas? bu adresten indirilebilir: [deri-kanseri-ve-gunes-bilgi-olcegi-toad](#).

Kaynaklar

Öztürk Haney, M., Bahar, Z., Be?er, A., Arkan, G.,& Cengiz, B. (2018). Psychometric testing of the Turkish Version of the Skin Cancer and Sun Knowledge Scale in nursing students. *Journal of Cancer Education*, 33 (1), 21-28.

Cilt Kanseri ve Güne? Bilgisi Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplam 25 maddeden olu?maktadır. A?a??da, ölçe?in yap?s?n? temsil eden baz? örnek maddeler sunulmu?tur:

E?er gölgem bedenimden daha k?saysa güne?ten uzak durmal?y?m.

Bronzla?mak cildimi güne?ten korur.

Güne? koruyucu kullan?rken, herhangi bir olumsuz etkisi olmadan bronzla?abilirsiniz.